

Kee Vote par procuration.

(Brouhaha général)

D'Madame Mutsch, Dir mellt herno, wou et net gaangen ass.

(Hilarité)

» **Plusieurs voix.**- Oh! Oh!

» **M. le Président.**- Wou sidd Der dann alleguer?!

(Brouhaha général et hilarité)

Madame Brasseur!

Geet den Apparat net? Déi, bei deenen en net gaangen ass, melden eis dat.

De Vote ass ofgeschloss.

De Projet de loi ass eestëmmeg ugeholl mat 47 Jo-Stëmmen.

Ont voté oui: Mme Sylvie Andrich-Duval, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, M. Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Fernand Diederich, Mme Lydie Err, M. Ben Fayot, Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider et Roland Schreiner;

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, MM. Charles Goerens, Paul Helminger, Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss et Mme Viviane Loschetter;

MM. Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

Bei wiem huet et net markéiert? Den Här Scheuer, d'Madame Err, d'Madame Mutsch an den Här Helminger.

Den Här Fayot fret d'Wuert.

» **M. Ben Fayot (LSAP).**- Ech wollt eng Question d'ordre soulevéieren. Wann een dat hei elo gesinn huet, wéi dat vir sech gaangen ass, bräichte mer onbedéngt eng Schell, déi e puer Minutte virum Vote géing hei am Gebai ugoen, fir dass d'Leit alleguerten aus deene verschiddene Plazen, wou se natierlech Obligatiounen hunn, kënnten...

(Hilarité)

» **Plusieurs voix.**- Très bien!

» **M. le Président.**- Mir huelen eis där Saach un, Här Fayot, dat ass an der Rei.

Ech froen d'Chamber, ob se d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel gëtt.

(Assentiment)

Et ass also esou décidéiert.

Mir kommen dann zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour, dat ass de Projet de loi 5198, d'Ëmsetzung vun enger EU-Direktiv iwwert d'Inzidenz vu verschiddene Projeten op d'Ëmwelt. Ageschriww e si bis elo: den Här Clement, den Här Calmes, den Här Scheuer, d'Madame Loschetter an den Här Mehlen. D'Wuert huet elo de Rapporteur, dat heescht d'Rapportrice vun dësem Projet de loi, déi honorabel Madame Sylvie Andrich-Duval.

9. 5198 - Projet de loi portant

1. transposition en droit luxembourgeois en matière d'infrastructures de transport de la directive 97/11/CE du Conseil du 3 mars 1997 modifiant la directive 85/337/CEE concernant l'évaluation des incidences de certains projets publics et privés sur l'environnement

2. modification de la loi du 16 août 1967 ayant pour objet la création d'une grande voirie de communication et d'un fonds des routes, telle que modifiée

3. modification de la loi du 10 mai 1995 relative à la gestion de l'infrastructure

ferroviaire, telle que modifiée

Rapport de la Commission des Travaux publics

» **Mme Sylvie Andrich-Duval (CSV), rapportrice.**- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, haut stëmme mer an der Chamber of iwwer e Gesetzesprojet, deen e gewëssenen Impakt huet, an dat net nëmmen, well et hei ëm d'Ëmsetzung vun där sougenannter Impaktstudiendirektiv geet.

Ier ech also op den Impakt vun dësem Projet aginn, erlaabt mer kuerz ze erklären, wéi mer an der Kommission um Text geschafft hunn. De Projet de loi 5198 ass vun der deemoleger Bauteministesch Erna Hennicot-Schoepges de 7. August 2003 hei an der Chamber déposéiert ginn. Insgesamt huet de Statsrot dräi Avisen ofginn: een am Januar 2005, een am Juli 2006 an zu gudder Lescht een am Dezember 2006. An der Sitzung vun der Bautekommission vum 5. Mee gouf ech als Rapportrice bestëmmt a mir hunn net manner wéi sechs Mol iwwert de Projet diskutéiert.

Ech wollt op dëser Plaz och de Membere vun der Bautekommission Merci soe fir dat Vertrauen, wat se a mech gesat hunn, fir mer als alleréischte Gesetzesprojet e Projet mat grousssem Impakt zougewisen ze hunn.

Des Weidere war ech a menger Qualitéit als Rapportrice de Projet an d'Ëmweltkommission virstellen an hunn d'Remarquen aus där Entrevue mat op de Wee geholl. Och hat de Mouvement écologique eng Stellungnahm zum Projet de loi erageschéckt. Déi gouf dann an deene jeeweilege Fraktiounen analyséiert an d'Kommission huet deene verschiddenen opgeworfene Problemer zu engem Deel kënne Rechnung droen.

(M. Henri Grethen prend la Présidence)

Déi Kommissionssitzunge waren also alleguer néideg, haaptsächlech, well den Text e puermol amendéiert ginn ass. Am Ganze waren et fënnef Amendementer. Schlussendlech hu mer an der Sitzung vum 21. Dezember 2006 de schréfftleche Rapport kënne majoritär unhuelen.

Ëm wat geet et beim virleiende Gesetzestext? Duerch de virleiende Projet gëtt éischstens d'Direktiv 97/11/CE vum Conseil vum 3. März 1997, déi hirersäits Ännerungen aféiert vun der Direktiv 85/337/CE, wou Rieds geet iwwert d'Evaluatioun vum Impakt vu verschiddenen öffentlechen a private Projeten op d'Ëmwelt, an d'Lëtzebuerger Recht ëmgesat, an dat am Beräich vun den Transportinfrastrukturen.

Et gëtt och - zweetens - dat modifizéiert Gesetz vum 16. August 1967 iwwert d'Schafung vu gréisssere Stroosseverbindungen a vun engem Stroossefong geännert.

An et gëtt - drëttens - och dat modifizéiert Gesetz vum 10. Mee 1995, dat d'Gestioun vun der Schinneninfrastruktur regelt, ofgeännert.

D'Direktiv 97/11/CE imposéiert de Memberlänner vun der EU den Impakt op d'Ëmwelt ze evaluéiere bei öffentlechen a private Projeten, déi riskéieren esou en Impakt ze hunn, an zwar ier d'Genehmegung ausgestallt gëtt. Et geet drëms, den Impakt festzestellen, fir ze bestëmmen, ob et méiglech ass, dëst ze verhënneren oder op d'mannst ofzeschwächen.

E wichtegt Element heibäi ass, dass d'Öffentlecheheet hir Meenung muss gefrot ginn. Déi Bemierkungen, déi vun dëser Säit kommen, mussen berücksichtegt gi während der Entscheidungsprozedur, déi zur Genehmigung vum Projet féiere soll.

Ech wëll och hei ervirhiewen, datt den Accès zur Informatioun duerch d'Gesetz vum 31. Juli 2005, dat d'Konventioun vun Aarhus approvéiert, garantéiert gëtt an eng wesentlech Neierung an dem demokratesche Prozess duerstellt.

Déi nei Direktiv 97/11 betrëfft gradesou gutt Projeten, déi duerch dat sougenannt Kommodo-Inkommodo-Gesetz viséiert si wéi Stroossebauprojeten, d'Schafung vu Schinneninfrastrukturen an de Bau vu Flughäfen, awer och Urbanisations- a Remembrementsprojeten am ländleche Beräich.

Déi nei Direktiv preziséiert, dass bei verschiddene Projekte wéi zum Beispill beim Bau vun enger Autobunn d'Impaktstudien obligatoresch sinn. Dorënner falen och d'Schnellstroossen, nei Stroosse mat véier Spuren oder méi, oder d'Riichte respektiv d'Verbreedderung vu Stroosse mat Minimum zwou Bunne bis op véier Bunnen erop oder méi, wann dëst Stroossestéck wuelverstannen eng Längt ouni Ënnerbriechung huet vu Minimum zéng Kilometer. Bei de Schinneninfrastrukture si laang Strecken viséiert, bei de Flughäfen déi, déi minimum 2,1 km Start- a Landepist hunn.

Bei anere Projeten, zum Beispill am Kader vun der städtescher Entwécklung, mussen d'Memberlänner eng Kontrollprozedur applizéieren, fir erauszeschelen ob eng Impaktstudie muss gemaach ginn oder net. Domat sinn all Stroosseprojeten, Schinneninfrastrukturen a Flughäfe gemengt, déi net vun der obligatorescher Impaktstudie be-traff sinn, zum Beispill en Tram, all Zort vu Metro, déi ënnerierdesch wéi déi iwwert dem Buedem. Awer beträff sinn och bestehend Transportinfrastrukturen, déi ausgebaut oder erweidert ginn oder scho genehmegt goufen, déi déi fäerdeg sinn oder am-gaang si fäerdeg ze ginn, zum Beispill d'Stécker vun enger Schinnestreck oder d'Schafung vun engem zousätzleche Schinnestrang.

Et kënnen Plaffongen oder Kritäre festgesat ginn an et ka Fall pro Fall analyséiert ginn oder et ass och méiglech dës Kontrollin-strumenter ze kombinéieren, fir dass och wierklech all Projet, deen en Impakt op d'Ëmwelt huet, evaluéiert ka ginn.

Hei gëtt also e fundamentaalt Instrument vun der Ëmweltpolitik agefouert. Dofir gouf en interministeriellen Aarbechtsgrupp vun der Regierung an d'Liewe geruff, deen och elo schonn déi jëtzeg Projeten, no där am Gesetz virgesinnener Prozedur, mat Erfolleg traitéiert ënnert der Présidence vum Innen-an Aménagement-du-Territoires-Ministère.

Dee virleiende Gesetzesprojet geet souguer iwwert d'Direktiv 97/11 eraus, wann e virschléit dës Moossnamen och unzewenne wa Stroosseverbindungen tëschent Hauptstroossenarterë geschaf ginn, déi sougenannte Liaisons routièrres entre routes d'ordre supérieur.

D'Direktiv 97/11 harmoniséiert d'Regelen an den europäesche Länner, esou dass all Memberlänner sech eng gemeinsam Evaluatiounsprozedur ginn, déi op de Prinzipie vun der Virsiicht, der Preventioun an dem Prinzip vum Pollueur-payeur baséiert.

Wéi gëtt dës Direktiv 97/11 ëmgesat? Ma par rapport zu der éischter Direktiv vun 1985 gouf déi heiten iwwerschaffte Versioun verschäerft. D'Memberlänner ware gehalen dëst an hiert jeeweilegt Recht ëmzesetze bis spéitstens de März 1999.

Och wann déi fréier Direktiv schonn iwwert de Wee vu verschiddene Gesetzer a groussherzogleche Reglementer ëmgesat gouf, also op eng fraktionéiert Aart a Weis an net global an engem eenzege Gesetz, esou ass Lëtzebuerg bei der Emsetzung vun der Direktiv 97/11 a Versuch geroden. D'Europäesch Kommission huet iwwer-gens schonn dowéinst eng Prozedur géint Lëtzebuerg a géint nach néng aner Mem-berlänner agereecht. Am Juli 2006 koun eng éischt Verwarnung an dofir ass et vu grousssem Impakt, datt mer dat Gesetz elo haut och stëmmen.

Och bei där neier Direktiv huet d'Regierung fir eng fraktionéiert Emsetzung optéiert, well déi eenzel Bauprojeten ze verschidde sinn, fir an enger eenzeger Evaluatiounsprozedur integréiert ze ginn. Dat ass och liicht verständiglech wann ee sech déi jeeweileg An-nexë vun der Direktiv ukuckt.

Wat d'Chronologie vun der Emsetzung vun der éischter Direktiv a lëtzebuergesch Recht ubelaangt, esou verweisen ech fir dës komplex Detailer op mäi schréfftleche Rapport, well soss géif ech Gefor lafen, datt den Impakt op d'Verdaulechkeet vu men-gem mëndleche Rapport ze grouss wär.

Heizou nëmmen esou vill, dass déi nei Di-rektiv 97/11 schonn deelweis an deem groussherzogleche Reglement vum 7. März 2003 ëmgesat gouf, am Kader vum Gesetz vum 10. Juni 1999 iwwert d'Établis-sements classés. Do ginn d'Konditiounen an d'Modalitéite vun enger Impaktstudie, esou wéi hiren Inhalt, festgeluecht an et gëtt sech reng op Etablissementer limitéiert, déi duerch dat sougenanntent Kommodo-In-kommodo-Gesetz viséiert sinn.

Da kéime mer zu deem Punkt, wat de Stats-rot dann elo zu deem Gesetzesvorschlag seet. Op Detailer vun deenen dräi Avisen, déi de Statsrot zu deem heite Projet de loi ofginn huet, ginn ech net an, mä ech wëll awer deen een oder deen anere Schwéier-punkt erausgräifen.

De Statsrot war vun Ufank un net mat enger fraktionéierter Emsetzung vun der Direktiv d'accord. Déi Héich Kierperschaft wollt dat am Kader vun engem eenzege Gesetz maa-chen, an zwar vum Kommodo-Inkommodo-Gesetz mat senge jeeweilegen Ausféie-rungsreglementer, an dëst aus Grënn vu ju-ristescher Sécherheet an am Sënn vum Bierger, deen dann nëmme mat engem een-zegen iwwerbléckbare Referenzgesetz an där Matière ze di gehat hätt.

Mä d'Regierung huet virgezunn d'Direktiv 97/11 an engem eegene Gesetzestext ëm-

**Mardi,
30 janvier 2007**

zesetzen, wou all Transportinfrastrukturen eng gemeinsam Prozedur duerchlafen, och wa se elo ënnert d'Kompetenz vu verschid-dene Ministère falen; an zwar ass dat de Bauteministère, den Transportministère, den Innen- an Aménagement-du-Territoires-Ministère, dëst natierlech an enker Matabe-zéiung vum Ëmweltministère.

Entgéint de Recommandatioune vum Stats-rot huet d'Regierung also décidéiert, fir d'Di-rektiv 97/11 net duerch eng Ëmännerung vum Gesetz vum 10. Juni 1999 ëmzesetzen, besonnesch och well eng Consultatioun vun der Öffentlecheheet a verschiddenen Etappe vun där Prozedur net méiglech wier a well gréisser Stroossebauprojeten oder d'Erwei-derung vum Schinnennetz ganz einfach ris-kéiert hätte blockéiert ze ginn, wat jo kaum am öffentlechen Interesse wier.

D'Bautekommission huet sech där Mee-nung vun der Regierung ralliiert, nodeems si hir Argumenter am Detail gehéiert huet; an déi alleguer a mengem schréfftleche Rapport nogelies kënne ginn.

Eng gréisser Diskussioun op Grond vun den Avisë vum Statsrot gouf et och ronderëm d'Artikele 14 an 28bis.

Wat den Artikel 14 ubelaangt, esou gouf dee verschiddentlech ëmformuléiert, fir d'Décisionsprozedur vun der Regierung am Fall vun net obligatoreschen Impaktstu-die méi kloer ze maachen. An hei wëll ech drop hiweisen, dass de virleiende Geset-zestext souguer iwwert d'Direktiv eraus geet.

D'Recoursprozedur géint eng Décisioun vun der Regierung, fir keng Impaktstudie ze maachen, gouf dunn op Urode vum Conseil d'État an den Artikel 28bis eriwwegeholl. Et gouf drop higewisen, datt, wa kee Recours an dësem fréie Stadium gemaach gouf, et op kee Fall méiglech wär herno bei der Dé-cisioun vun der Regierung iwwert déi definiti-v Variant dee ganze Projet dann nach eng Kéier a Fro ze stellen, soss kéint et hei am Land zu engem komplette Stëllstand vun de Projete kommen, an dat läit sécherlech, wéi scho gesot, net am öffentlechen Interessi.

Dee vun der Regierung zousätzlech propo-séierten Artikel 28bis gesäit Recoursméig-lechkeete vir, gemäss der Konventioun vun Aarhus, déi bei eis den 23. Januar 2006 a Kraaft getratt ass duerch d'Gesetz vum 31. Juli 2005. Doduerch kritt de Public Zougang zur Informatioun, en därerf sech um Ent-scheidungsprozess bedeelegen an e kritt d'Recht, fir am Ëmweltberäich viru Geriicht ze goen. Dofir ass an dësem an an nach anere Gesetzer d'Méiglechkeet geschafe ginn, fir ONGen, also Netregierungsorgani-satiounen, den Zougang zur Justiz ze er-méiglechen. Dee Recours soll kënne beim Tribunal administratif agereecht ginn.

Hei hat de Statsrot eng Opposition formelle gemaach, well de Recours net kéint op eng einfach Kontroll vun der Rechtméissegkeet vun de Prozeduren an op d'Iwwerpräiung vun der Conformitéit vun den Impaktstudie limitéiert sinn.

Eng länger Diskussioun gouf et iwwert den Typ vum Recours: Recours en annulation oder Recours en réformation. D'Kommis-sioun huet dunn eng nei Versioun vum Arti-kel 28bis zrëckbehalen, wou de Recours en annulation, en accord mam Statsrot, bäibe-hale gouf an huet och d'Délaien harmoni-séiert op déi am Kommodo-Inkommodo-Ge-setz virgesinne 40 Deeg.

De Recours riicht sech also net méi géint d'Impaktstudien, mä géint déi administrativ definitiv Autorisatioun vun enger Variant. Domat huet de Statsrot sech dunn aversta-nen erkläert. Iwwregens gëtt d'Nullvariant als eng vun de méigleche Varianten ugesinn an ass also och am Dossier virzefannen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, erlaabt mer nach zum Schluss e puer Mer-cien auszedeelen, un éischter Stell un d'Mataarbechter vum Greffe an aus menger Fraktioun, mä och un den Här Bauteminis-ter, dee mat senge Fonctionnaires entgéint-kommend war an deem heiten éischter techneschen Dossier. Merci fir déi gutt Ze-summenaarbecht a Merci un Iech, Här Pre-sident, Dir Dammen an Dir Hären, fir d'No-lauschteren.

» **Plusieurs voix.**- Très bien.

» **M. le Président.** - Merci, Madame Rapporteur. Éischte Riedner ass den Här Lucien Clement. Här Clement, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

» **M. Lucien Clement (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mat dem Projet de loi 5198 solle mir haut eng EU-Direktiv a Lëtzebuenger Gesetz ëmsetzen, déi, géif ech soen, fir Lëtzebuerg vun enormer Bedeitung ass. Ech ginn elo net weider op d'Detailer vun dësem Projet de loi an, dat huet meng Fraktiounskolleegin a Rapportrice vun dësem technesch ganz schwierige Projet, Sylvie Andrich-Duval, jo schonns ausféierlech gemaach, a wuerfir ech hir och wëll félicitéieren an och, mengen ech, dierft, als President vun der Kommissioun, am Numm vun der ganzer Kommissioun Merci soen.

Ech wëll aganks just kuerz eppes méi Allgemenges zu dësem neie Gesetz soen: Mir mussen eis an Zukunft nach méi Gedanke maache wouhi mer wat bauen. Mir kënnen net einfach droplassbauen, ouni eis Gedanken iwwert d'Suité vun deem ze maache wat mer bauen.

Dowéinst begrëissen ech dëse Projet de loi, well mat dësem Gesetz de Kader geschaf gëtt an deem ee sech beweegt, wann ee gréisser Bauprojeten ugeet. Duerch déi verschidde Prozeduren, déi anzehale sinn, kann a soll och verhënnert ginn, datt falsch gebaut gëtt an op Plaze gebaut gëtt, déi einfach net dofir gëeegent sinn.

Mir hunn eis an der Bautekommissioun och bewosst vill Zäit geholl, fir dee virleiende Gesetzestext, deem - wéi ech schonns erwähnt hunn - ganz technesch a komplex ass, ganz genee ze studéieren an och ganz genee ze analyséieren. Am Laf vun der parlamentarescher Aarbecht si jo nom éischten Avis vum Statsrot verschidden Ännerungsvirschléi abruecht ginn, iwwert déi mir da ganz gewëssenhaft an der Kommissioun beroden hunn. Och de Mouvement écologique huet sech an dëser Diskussioun zu Wuert gemellt. Dat ass jo och nëmmen normal vun enger Organisatioun wéi dem Mouvement bei esou engem Projet, datt deem do d'Ouere spëtzt, fir ze kucke wat do geschéie soll, an dee gegebenenfalls och Virschléi abréngt wëllt.

Mir hunn och dem Mouvement écologique säin Avis ganz genee ënnert d'Lupp geholl, well et eis natierlech interesséiert mat eng Ëmweltorganisatioun zu engem Gesetzestext ze soen huet, deem an Zukunft e bessere Schutz vun der Natur garantéiere soll. De Mouvement hat um initialen Text eng Herd Saachen auszesetzen. Am Laf vun der parlamentarescher Aarbecht ass den Text dunne puermol duerch Amendementer ofgeännert ginn. Dës Amendementer sinn deelweis vum Mouvement écologique begréisst ginn, och wa se net grad all esou formuléiert waren, wéi dat vun hinne virgeschloen gouf.

Här President, et ass mer en Uleies, heizou e puer Saache kloerzestellen. Ech mengen, jidderengem vun eis ass et bewosst, datt mir an Zukunft nach besser op eis Ëmwelt, op eis Natur oppasse mussen wéi dat bis elo de Fall war, well mir soss d'Zukunft vun de kommende Generatiounen, d'Zukunft vun eise Kanner an deenen hiert Recht op eng liewenswäert Welt zolidd verbaue géifen.

Op där anerer Säit, an dat ass déi ekonomesch Säit vun der Medail, hu mir, d'Politiker, awer och eng Verantwortung par rapport zu der Wirtschaft hei am Land ze droen. Mir mussen och kënnen Décisiounen huelen, déi d'Land du point de vue économique weiderbréngen sollen. D'Politik huet nun eben déi verdammte Pflicht ze kucken, datt de Grand-Duché och an Zukunft capable ass déi sëllege Leit opzehuelen, déi all Dag bei eis schaffen kommen. Si, déi all Dag iwwer eis Grenze bei eis schaffen kommen, hunn dofir och wesentlech zur Croissance économique hei am Land bäigedroen.

D'Croissance économique bedeit nieft allen Nuisancen, déi ee sech ka virstellen, awer och Wuelfstand. Dëse Wuelfstand ze halen a wa méiglech och nach auszubauen, och dat ass d'Zukunft fir déi heiteg Generatioun an och fir déi zukünftg Generatioun.

Dowéinst hu mir als Politiker och d'Verantwortung, fir Stroossen- an Eisebunnsséauenen ze bauen, déi dofir néideg sinn; an

dëst an enger Aart a Weis, datt d'Ëmwelt esou mann wéi méiglech belaauscht gëtt. Mir hunn awer och derfir ze suergen, datt d'Prozedur fir ze baue sech net onendlech laang hinzéien. Duerch dëst Gesetz hu mer elo en zolitte juristesche Kader an deem mer eis bewegen. Wieren awer all Fuerderunge vum Mouvement écologique - bei allem Respekt awer fir dës Organisatioun - an den Text opgeholl ginn, da wär et bal net méi méiglech an engem uerdentlechen a vernünftegen Délai Stroossen- oder Eisebunnslinnen hei am Land ze bauen.

» **Mme Anne Brasseur (DP).** - Et ass elo schonn net méiglech.

» **M. Lucien Clement (CSV).** - Et ass elo scho bal net méiglech; do ginn ech lech Recht, Madame Brasseur.

Et kann elo net sinn, datt wichteg Stroossebauprojekte méintelaang, wann net souguer jorelaang blockéiert gi wéinst nach zousätzleche Recoursméiglechkeeten. Ech kommen nach dorobber zrëck. Déi Recoursméiglechkeeten, déi mer elo am Text fannen, ginn an eisen Aen absolut duer a sinn och e gudde Kompromëss tëschent der Méiglechkeet e Recours ze maachen op där enger Säit, an der Garantie, datt a rasonabellen Délaië ka gebaut ginn anerersäits.

De Mouvement huet sech och um Artikel 4 vum Projet de loi gestéiert. Dat ass den Artikel, deem déi Projeten definéiert, déi d'office enger Impaktstudie ënnerleien. Hei gëtt bei Stroossen eng Längt vu mindestens zéng Kilometer verlaangt - an ech mengen, d'Rapportrice huet dat och en long et large explizéiert - eier eng Impaktstudie gemaach gi muss. Heimadder, mat dësem Text, si mer absolut konform mat der EU-Direktiv.

(Interruption)

Wa mer heibäi méi streng wäeren...

Sidd Dir net där Meenung, Här Gira?

» **M. Camille Gira (DÉI GRÉNG).** - Net 100%eg. Neen.

» **M. Lucien Clement (CSV).** - Dann hutt Der se net gelies.

Wa mer heibäi méi streng gewiescht wäeren an eng Längt vu just engem Kilometer an den Text ageschriwwen hätten, esou wéi dat vum Mouvement écologique gefuerdert ginn ass, da misst bei der klengster Verbreederung vun enger bestehender Strooss oder beim Neibau vun engem klengen Contournement gläich eng Étude d'évaluation gemaach ginn. Do musse mer jo awer verstänneg bleiwen a bedenken, datt all déi Studien, nieft der Zäit, déi verluer geet, och nach vill Geld géife kaschten. Iwwerhaapt ass e grouse Problem bei verschiddene Bauprojeten hei zu Lëtzebuerg, datt immens vill Zäit verluer geet bis gebaut ka ginn.

En anere Grond dofir ass déi aktuell Législatioun vun der Expropriatioun. Wann do eenzel Propriétaires sech queschstellen, da si ganz Projete behënnert. Als negatiivt Beispill kann een do - muss ee souguer - d'Saarautobunn nennen. Och wann de Besëtzer vun eenzelne Bierger absolut respektéiert muss ginn, sollte mir eist Gesetz awer esou ofänneren, datt Enteeignungen, wa se dann am Wuel vun der Allgemengheet sinn, méi einfach kënnen iwwert d'Bühn goen.

An deem Sënn si jo och d'Aarbechten amgaangen, wat sécherlech net vu Muttwëll ass. Wann den Artikel 16 vun eiser Constitutioun bis ëmgeännert ginn ass, kann och d'Expropriatiounsgesetz ugepasst ginn. Wann dat bis geschitt ass, dann hu mer zesumme mat deem neien Text, iwwert dee mer elo gläich hei ofstëmmen, uerdentlech Instrumenter an der Hand, fir an Zukunft méi séier, méi effikass an och méi am Respekt vun eiser Ëmwelt ze bauen.

Ee Wuert nach, Här President, zum Recours en annulation an zum Recours en réformation. De Mouvement hat hei éischter eng Präferenz fir de Recours en réformation. Als Argument huet gedéngt, datt bei engem Recours en réformation net méi déi ganz Prozedur misst nei gemaach ginn, et awer dem Geriicht géif operleien, den Tracé vun enger Strooss, vun enger Eisebunn ze änneren an nei festzeleeën. Wann een elo eleng d'Facteuren Zäit a Prozedur a Betruecht zitt, kann een dat jo nach in etwa novollzéien. Mir an der Kommissioun waren awer majoritairement der Meenung beim Regierungstext ze bleiwen, datt heescht beim Recours en annulation.

Mir waren a mir sinn och haut nach der Meenung, datt et ëmmer nach der Politik hir Kompetenz ass, muss sinn an och muss bleiwen, wou, wéini a virun allem wéi muss gebaut ginn, an datt dës Décisioun net ënnert d'Kompetenz vun de Gerichter hei zu Lëtzebuerg gehéiert. Mir hu mat dësem Gesetz, denken ech, kloer Regele geschaf; an

un dës Prozedur muss d'Politik sech bei hire Bauvorhaben an Zukunft halen. Ass dat net de Fall, ass e Recours en annulation méiglech. Et ass dann un de Gerichter feststellen, ob d'Prozeduren, déi d'Gesetz virgesäit, agehale goufen oder ob se net agehale goufen.

Dat gesot, Här President, bréngen ech zum Schluss nach den Accord vun der CSV zu dësem Projet de loi a soe Merci fir d'No-lauschteren.

» **Plusieurs voix.** - Très bien.

» **M. le Président.** - Merci, Här Clement. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Calmes.

Den Här Calmes ass wéinst anere Verflichtungen zrëckgehalen. Seng Interventioun gëtt vum Här Goerens virgedroen.

» **M. Charles Goerens (DP), en remplacement de M. Emile Calmes (DP).** - Et ass alles net esou einfach, Här President.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, de Projet de loi 5198 ass am August 2003, deemno nach ënnert där viregter Regierung, déposéiert ginn. Dëse Gesetzesprojekt, deem eigentlech en Ëmweltgesetz ass, gouf net vum Ëmweltminister, mä vum Bauminister déposéiert, an ass duerfir och net an der Ëmwelt-, mä an der Bautekommissioun diskutéiert ginn.

Op den éischte Bléck kéint een dat bedauren, mä ech mengen awer net, datt d'Diskussiounen an der Bautekommissioun bedeitend anescht verlaft sinn, wéi wann dëse Projet an der Ëmweltkommissioun diskutéiert gi wier. D'Tatsaach, datt e Beamte vun der Ëmweltverwaltung derbäi war, ënnersträicht, datt hei e Konsens bestanen huet, dee vun engem Groupe de travail vu Vertrieeder aus de Ministère vun de Bauten, dem Transport, der Landesplanung an der Ëmwelt zustane komm war.

Et kann een awer net ofstreiden, datt et am Virfeld vun dësem Konsens e gewëssent Kompetenzgerangel ginn ass. Vläch, well déi Responsabel vun den Travaux publics an dem Aménagement du Territoire gefaart hunn, falls dëst zum Kompetenzberäich vum Ëmweltministère géif ginn, et zu enger ähnlecher Problematik kéint komme wéi mer se viru kuerzem am Artikel 17 vum Naturschutzgesetz haten, andeems se hei aner, voire ze vill streng Interpretatioune geholl hätten. Oder war et einfach nëmme prinzipieller Natur, datt en Ëmweltgesetz soll an den Ëmweltministère kommen?

Ech mengen awer, datt bei dësem Projet, bei deem et sech jo ëm d'Transpositioun vun enger Direktiv handelt, jiddferree seng Responsabilitéit geholl huet. Dëse Projet de loi geet a verschiddene Punkte méi wäit wéi d'Direktiv dat eigentlech verlaangt hätt. An dat war jo och nëmme méiglech, well et eng enk Concertatioun tëschent Travaux publics, Aménagement du Territoire, Ëmwelt an Transport ginn ass.

D'Décisioun, ob Jo oder Neen eng Impaktstudie muss duerchgezu ginn, läit jo finalement beim Conseil de Gouvernement, wou den Ëmweltminister, momentan jo gestärkt duerch den Transportminister, seng Meenung verdeedege kann.

Mat deenen zwee Gesetzesprojeten, dem Projet de loi 5198 an dem 5446, gi mer eis weider Instrumenter a Mëttelen, fir d'Ëmweltverträglechkeet vu gréisseren Infrastrukturprojeten ze iwwerpräiwen.

Et handelt sech ëm en Iwwerpräiwen dovunner, wat den Impakt op d'Natur an d'Ëmwelt vun engem Bau oder Aménagement kéint sinn, dat heescht, wat d'Risiken an d'Gefahren op d'Ëmwelt kéinte sinn a wat fir irréparable Schied hei entstoe kënnent.

D'Iddi vun esou enger Etüd am Virfeld huet sech an den 80er Joren duerchgesat. Vir-drin ass sech net weider ëm d'Ëmwelt gekëmmert ginn, an de Schued, deem duerch deem een oder anere Bau entstanen ass, ass dann eréischt duerno erkannt ginn an héchstens bedauert ginn.

Hei huet sech um europäeschen Niveau zumindest e Mentalitéitswiessel vollzunn, deem ze begrëssen ass, mengt den Här Calmes. Eng Impaktstudie, wéi se jo schonn a verschiddene vun eise Gesetzestexter a Reglementer virgeschriwwen gëtt, kann natierlech dozou féieren, datt d'Ulafe vun engem Projet sech erauszögert an oft kostbar Zäit, ech wëll net soe verluer geet, mä versträicht. Dat ass allerdingens de Präis, dee mer musse bezuelen, wa mer gäre respektvoll mat eiser Ëmwelt ëmginn.

Et ass op jidde Fall besser et kuckt een am Virfeld, wou eventuell e Konfliktpotenzial tëschent Natur an Agrëff vum Mënsch besteet, wéi datt en cours de route op eemol de ganze Projet gestoppt muss ginn. Wat de Stroossebau betrëfft, esou ass sécher-

lech an der Vergaangenheet net ëmmer alles optimal gelaf, wa mer un d'Nordstrooss oder un d'Saarautobunn denken. Et bleift ze hoffen, datt mat dësem Projet de loi an Zukunft déi Feeler net méi gemaach ginn.

Ee Wuert zu de Kompensatiounsmoossnamen: D'Nordstrooss huet bewisen, datt esou Mesuren net ëmmer evident sinn duerchzéien. Ech denken do un d'Renaturéierung vun der Uelzecht tëschent Luerenzweiler a Lëntgen.

E wichtegen Aspekt an deem heite Kontext ass d'Informationspflicht vun der Bevëlkerung, gemäss der Konventioun vun Aarhus. Dëst Gesetz gesäit vir, fir dës Öffentlecheitsaarbecht an engem relativ fréie Stadium ulafen ze loossen.

Et ass an eisen Aen awer kloer, datt esou Impaktstudien net mat iwwerdräwwene Kritären därefen ausgeluecht ginn, well soss risikéiere mer an en Immobilismus ze verfallen, well all mënschlechen Agrëff an d'Natur, sief dat de Bau vun enger Strooss oder engem Flughafen, huet natierlech ëmmer en Impakt op d'Ëmwelt. Et géllt awer drop ze uechten, datt deem Impakt sech a Grenzen hält. Et geet also schlicht ëm d'Fro vun der Nohaltegkeet vun esou engem Projet.

Wär e vläch méi nohalteg, wann den Environnement eleng d'Soen hätt? Wär et nohalteg, wann extrem strikt Kritären applizéiert géife ginn an esou Projeten net kënnent realiséiert ginn, oder et zu iwwerdräwwen laange Prozedur kéim?

Dat si Froen, déi sech an dësem Zesammenhang stellen, net déi, ob ëmmer d'Ëmwelt muss dru gleewen, mä déi, wou de Kompromëss an de Sënn vun der Nohaltegkeet läit, mengt den Här Calmes.

(Interruption et hilarité)

Ma Dir kënn lech jo dann herno, wann den Här Calmes erëm ass vu senger Obligatioun, mat him auserneesetzen, Här Bodry.

Wat de Recours betrëfft, esou sinn an der Kommissioun verschidde Meenunge vertrat ginn, wéi ee Recours dann elo ubruecht wär - Recours en annulation oder Recours en réformation. Deen éischten ass zrëckbehalen ginn. An der Gesetzgebung vun den Établissements classés ass nach wie vor de Recours en réformation virgesinn. Mir hunn deemno zwee Poids, zwou Mesuren.

Nei dobäi komme mat dësem Projet véierspured Stroossen a Wandkraaftwierker. Ech hoffen, datt d'Liewen eis net nach méi schwéier gemaach gëtt, wann et heescht nei Wandparken opzeriichten, wann et eis eescht gemengt ass mat der Wichtigkeet vun der erneierbarer Energie.

Net op de Wee vum Statsrot ze goen, fir d'Gesetz iwwert d'Gesetz vun den Établissements classés deementspreechend ëmzeänneren, ass menger Meenung no richtig, vu datt jo de Gemengen hir PAGE keng Genehmegung vun Infrastrukture wéi dem Bau vu Stroosse virgesinn. Dëst hätt zu engem totale Blocage gefouert, engem Blocage pur et simple, wéi et am Rapport steet.

Och kann et net sinn, datt den Ëmweltminister an den Aarbechtsminister hei Kompetenzen am Beräich vum Urbanismus kréien an de Gemengen hei och nach op d'Fangere klappen.

Ech mengen, hei ass en Équilibre fonnt ginn, deem d'Strooss hält - mengt den Här Calmes -, wat eis awer net soll dovun ofhalen, fir no enger gewësser Zäit de Bilan vun der Ëmsetzung vun dësem Projet ze zéien.

Ech ginn och heimat den Accord vu menger Fraktioun an ech soen lech Merci fir Är geschätzten Opmierksamkeet.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Goerens. Nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Scheuer. Här Scheuer, Dir hutt d'Wuert. Dir drot Är eege Ried vir.

» **M. Jos Scheuer (LSAP).** - Ech wäert mech beméien, Här President, fir meng eege Ried virzedroen.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, am Virfeld soen ech der Madame Rapporteuse Merci. - Ech wollt lech soen, Här President, datt d'Francophonie sech géeneegt huet, fir Rapportrice ze ersetzen duerch Rapporteuse.

» **M. le Président.** - Elo musse mer dann nach kucken, Här Scheuer, ob och d'Académie française sech deem ka ralléieren.

» **M. Jos Scheuer (LSAP).** - Dat schéngt esou ze sinn, mä awer Rapporteuse ass en Terme consacré a Frankräich, fir de Moment op jidde Fall.

**Mardi,
30 janvier 2007**

Félicitatiounen un d'Madame Andrich. Merci och fir de Courage fir dat hei unzegoen. Si huet e gudde schrëftleche Rapport gemaach an e gudde mëndleche Rapport; vläicht och, well se net virbelaascht ass an den Diskussiounen, wéi dat vill Leit heibanen hätté kënnen sinn, wa se Rapporteur vun dësem Projet gewiescht wären.

De Projet 5198 ass a mengen Aen net onbedéngt en technesche Rapport, mä et ass e komplexe Rapport. En huet dräi grouss Volen.

Den éischte Volet transposéiert d'Direktiv 97/11, déi sougenannt Impaktstudiendirektiv.

Den zweete Volet ass dann d'Ëmännerung vum Fonds-des-routes-Gesetz aus dem Joer 1967.

Den drëtte Volet d'Modifikatioun vum Gesetz vun 1995 iwwert d'Gestioun vum Eisenbunnsnetz.

Dëst Gesetz ass also net d'Ëmsetzung vun enger Direktiv eent zu eent, mä d'Lëtzebuerger Parlament an d'Lëtzebuerger Regierung, d'Lëtzebuerger Politik also bréngt eegestänneg Ännerungen an dëst Gesetz mat an.

De Projet 5198 schreift eng Serie vu Mësuren, vu Prozedure vir am Beräich vum Ëmweltschutz bei grousser Bauprojeten. E regléiert Matière an Domänen, déi an der Vergaangenheet äusserst sensibel waren, an déi, mengen ech, och an Zukunft extrem sensibel wäerte bleiwen a munch politeschen a gesellschaftleche Sprengstoff regelrecht a sech droen. Ech mengen, et kënnt een dat hei soen: Iwwert dee Projet hei soll d'Nohaltegkeet vun Investissementer a vu grousser Projekte verbessert ginn.

Wourëm geet et? D'Flichte vum Stat als Bauhär bei grousser Bauprojekte ginn opgezielt, an déi grouss Bauprojekte ginn och definéiert. A wann Dir lech d'Annexen ukuckt, déi zwou Annexen, da stellt Dir fest, dass dat - a mengen Aen - prezis ass. Do geet et ëm d'Charakteristike vun deene Projeten, et geet ëm d'Lokaliséierung vun deene Projeten. Dat heescht de Spillraum, deen eng Verwaltung huet, wann esou Projeten entworf ginn, dee gëtt heimat kloer definéiert.

D'Flichten, déi de Bauhär huet, ginn och definéiert, an zwar bestinn déi Flichten doranner, fir d'Ëmwelt, déi natierlech an déi mënschlech Ëmwelt, maximal ze schounen, respektiv, fir Schued ze kompenséieren, och wann dat munchmol oder meeschtens net esou sécher an honnertprozenteg méiglech ass. Kuckt nëmmen déi ganz Serie vun Études d'impact a vun Etüden, déi mussen ofgeschloss ginn, éier e Bauprojet ugefaange gëtt.

Den zweete Volet ass, dass d'Rechter vun de Bierger an och d'Rechter vun den Organisatiounen an dësem Projet festgeschriwwen ginn: D'Rechter, fir en Abléck an d'Dossieren ze kréien, fir en Avis ofzeginn. Also ass d'Asprochrecht vun de Bierger an dësem Fall ee vun den Haaptakzenten aus dem Projet 5198. De Bierger kritt d'Recht och fir eng Plainte ze maachen an hie kritt d'Recht op en Droit de recours virun der Verwaltungsjustiz. A gutt ass och, dass Organisatiounen, déi am Ëmweltberäich tätig sinn, en Droit personnel kréien, fir dee Recours ze maachen.

De Projet, hunn ech gesot, wier net esou technesch, well e faasst zesumme wat schonn haut an enger Serie vun anere Gesetzer steet, respektiv wat hätt kënnen nei an deene Gesetzer formuléiert ginn. Dat erklärt och wahrscheinlech dem Statsrot seng Positioun, dee jo eng Präferenz huet, fir d'Kommodo-Inkommodo-Gesetzgebung un dëse Projet unzepassen oder ëmgedréint.

Dat féiert dann awer zréck un d'Urspréng vun dësem Projet. Dee Projet huet e laange Baart. E féiert zréck an d'Geschicht an e féiert zréck an d'Geschichten, an d'Geschichtercher, déi zu heroeschen Diskussiounen hei an der Chamber gefouert hunn. Erënnert lech un d'Saarstrooss, wou mer zwee Mol légiféiert hunn, 1995 an 2001. Erënnert lech un d'Nordstrooss, wou prozedural och vill diskutéiert ginn ass, obscho mer schonn deemools net méi déiselwecht Schwieregkeeten haten...

(*Interruption*)

...- net méi déiselwecht Schwieregkeete wéi bei der Saarstrooss, bestëmmt net -, mä dass Schnéi vu gëscher. A mir kucke genau sou wéi déi gréng Kolleegen no vir a mir si frou, dass mat dësem Gesetz endlech déi Rechtssécherheet besteet, déi mer eis alleguerten erhofft hunn, an d'Zukunft gesäit also anescht aus wéi d'Vergaangenheet.

Dir Dammen an Dir Hären, wann een dass Gesetz hei liest, huet een d'Impressioun, dass een alles schonns eng Kéier gelies

huet, dass alles iergendwou steet, dass et quasi en Texte coordonné ass vun enger ganzer Serie vun anere Gesetzer.

An ech wollt de Minister froen, ob hie mat dësem Text elo iwwert déi Rechtssécherheet verfügt, déi seng Virgänger net haten an déi dofir hu misse vill experimentéieren. Ass dass hei elo d'Krénung vun der legislativer Aarbecht an deem Beräich, deen dem Bauteminister an dem Ëmweltminister - virun allem dem Bauteminister - esou um Härz läit? An zu där Krénung gehéiert dann awer och den Artikel 28, wou d'Expropriatioun ugeschwat gëtt. Wa mer dann och nach an eiser Aarbecht un der Konstitutioun virukommen, da misst jo haut e gléckleche Bauteminister do ënne sëtzen?

(*Interruption*)

Ech wollt nach ee Problem opwerfen, fir op d'Komplexitéit hinweisen: An dësem Projet si ganz verschidde Ministère implizéiert an et sinn och eng ganz Serie vu Verwaltungen implizéiert, an et taucht niewent dem Ministère des Travaux publics eng Aart Superministère op, den Aménagement du Territoire, deen hei eppes soll chaperonnéieren, wou ech mer d'Fro stellen, ob dëse Ministère équipéiert ass, fir dass ze maachen.

A wann ech dann och dee leschten Avis vum Mouvement écologique kucken, dee jo awer - an ech mengen en ass am November erauskomm - am Fong d'Zefriddenheet vun där Bewegung zréckspigelt, da steet dran, an et gëtt bedauert, dass hei am Fong quasi eng Abdication vum Ëmweltministère stattfënnt zu Gonschte vum Ministère de l'Aménagement du Territoire. Wann een d'Annexen duerchkuckt, da gesäit een, wéi déi Nohaltegkeet virun allem am Beräich vun der natierlecher Ëmwelt soll spillen.

En anere Problem, d'Implikatioun vun de Gemengen, kënnt och zu prozedurale Schwieregkeete féieren. Wann een e bëssen Erfahrung huet an dem Gemengewiesen, da weess een, wéi schwierig et oft ass, wann d'Gemeenge vum Stat verschidde Chargé kréien. Dës Chargé sinn oft net esou richtig an de Käpp an an der Mentalitéit vum de Gemeengepolitikler verankert, a si ginn och oft vun de Beamten a klengere Gemengen net esou richtig beherrscht. Do kënnt sech dann d'Fro vun de Formfeeler aschläichen oder akut stellen.

An da si mer och bei där Remarque, déi de Mouvement écologique gemaach huet, iwwert d'Recoursrecht. Et kann ee jo nëmmen e Recours maachen en annulation an net en réformation. Do wollt ech awer vläicht, vu dass ech jo awer e komplette Laien a juristesche Froe sinn, den Ënnerscheid tëschent der Annulation an der Réformation vum Minister besser erkläre kréien.

Ech mengen ze wëssen, dass bei engem Recours en annulation net onbedéngt nëmmen op d'Prozedur vun de Riichter gekuckt gëtt, mä och de Fong ka gekuckt ginn. Mä dann ass awer wichteg, dass d'Riichter de Projet zréckschéissen un lech, Här Minister, an da musst Dir nei untrieden. Dir kritt awer vun de Riichter net gesot, wat Dir sollt maachen oder wat Dir maache misst. Sidd Dir frou doriwwer oder ass dass eng Belaaschtung fir de Ministère? Also dass dierft jo awer net de Fall sinn, mengen ech, no deene puer Informatiounen an deem kleng Wëssen, wat ech doriwwer hunn.

Déi wichtegst Fro, déi sech stellt, ass, ob hei mat dësem Projet och d'Natur - d'natierlech Ëmwelt an d'mënschlech Ëmwelt - besser geschützt ass géint de Raubbau, deen awer wirklech oft bedriwwen ginn ass bei esou grousser Projeten, wou d'Exécutioun vum Projet Virrang hat a wou de Begrëff Nohaltegkeet iwwerhaupt keng Roll gespillt huet.

Tatsaach ass, dass dëse Projet hei zu Lëtzebuerg viles regelt an d'Fro, déi sech stellt, ass: Ass dee Projet nach néideg? Wat geschitt nach alles am Beräich vun de grousser Bauprojeten? Et ass hei net de Moment, fir all Är Kaarten opzedecken, Här Bauteminister, mä trotzdem, mengen ech, hu mer am Bau déi grouss Jaloné gesat éier mer dëse Projet gestëmmt hunn. Et gëtt nach Séquelen dovunner do, déi musst Dir och droen, an ech ginn dovunner aus, dass dat och geschitt. Ech hoffen, dass Dir op déi puer Froen, déi ech gestallt hunn, äntwerte kënnt an et ass esou, dass selbstverständlech meng Partei, d'LSAP, mat Begeeschterung dëse Projet stëmmt.

Merci.

» **Plusieurs voix.** - Très bien.

» **M. le Président.** - Merci, Här Scheuer. Nächsten ageschriwwene Riedner ass d'Madame Loschetter. Madame Loschetter, Dir hutt d'Wuert.

» **Mme Viviane Loschetter (DÉI GRÉNG).** - Merci, Här President. Dir Dam-

men an Dir Hären, den 3. März 1997 huet den Europäesche Conseil eng verbessert Direktiv aus dem Joer 1985 deponéiert. Den Inhalt vun der Direktiv - ech wäert dass haut nach e puer Mol rappeléieren, fir dass Dir och richtig wësst ëm wat et haut hei geet - ass d'Évaluation des incidences de certains projets publics et privés sur l'environnement.

Sechsanenhalleft Joer duerno huet d'Lëtzebuerger Regierung dann endlech de Projet de loi an der Chamber deponéiert, fir dës Direktiv, oder och Impaktstudie-Direktiv genannt, a Lëtzebuergescht Recht ëmzesetzen.

Dräianenhalleft Joer duerno, dass heescht haut, gëtt dann elo séier séier dëse Projet de loi gestëmmt, um leschte Stëppel quasi. Dass heescht am grousser Ganzen zéng Joer Gestatioun, fir dëse Projet de loi ze stëmmen.

D'Ursaach, dass dëse Projet de loi elo an engem anere Rhythmus duerch d'Verwaltungen an d'Institutionen gerutscht ass, ass, dass eng fatzeg Facture vu Bréissel gewénkt huet an dass dann och nach de Bauteminister, wéi hien eis et verzielt huet, dass heescht d'Regierung, huet misse fir Chrëschttag e Courier op Bréissel schécken an deene matdeelen, dass mer awer da ganz séier séier elo de Rapport gestëmmt hätten an dass mer an där éischter Sitzung dann dee Projet de loi och wäerte stëmmen. Ech denken, dass dass och déi eenzeg Ursaach war, firwat et op eemol esou séier goug.

D'Ursaach oder d'Ursaachen, firwat et esou laang gedauert huet, kënnen der e puer sinn, méi oder manner objektiver, méi oder manner sachlecher. Eent awer steet fest: Vun Ufank un hat d'Ëmsetzung vun dëser Direktiv et zimlech schwéier an dësem kleng Land, wou vill Béton laanscht d'Uelzecht gezu ginn ass.

Déi laang Verzögerung, déi laang Zäit tëschent dem Dépôt vun der Direktiv an dem Vote haut vum Projet de loi, deen d'Direktiv da soll ëmsetzen, huet zumindest de Virdeel eis drop opmierksam ze maachen, dass an där Zäit d'Welt ausserhalb vu Lëtzebuerg weidergedréint huet, an dass, zumindest um europäeschen Niveau, déi politesch Prioritéiten, déi och hei an dësem Projet de loi sollten eng Prioritéit sinn, weidergedriwwen gi sinn.

Gott sei Dank fir Lëtzebuerg gëtt et eng EU, déi sech ëm eis Ëmwelt an eisen Ëmweltschutz këmmert. Ech zitieren zum Beispill nëmmen d'Convention vun Aarhus, déi mir direkt, eben duerch déi vill Verspéidung, konnten an de Projet de loi mat integréieren, an déi dem Bierger an der Biergerin notament den Accès zur Informatioun gëtt. D'Madame Andrich hat et scho gesot: Et ass elo knapp ee Joer hier säit déi Convention de Aarhus och a Kraaft getrueden ass.

Eng wichteg Komponent, well se den engagéierten Associatiounen, notament den ONGen oder de Privatleit, déi sech fir d'Erhalen an de Respekt vun der Ëmwelt an den Ëmweltschutz asetzen, eng ganz Rei vu wichtegen Outilen, fir net ze soe Rechter, gëtt: e Recht op Informatioun, op Partizipatioun op dee ganze Processus décisionnel, an zulescht den Accès op d'Justice, notament en matière d'environnement.

Domadder kéint ech bal behapten, dass de Public, notament duerch déi Convention d'Aarhus, scho bal méi Matsproochrecht an dëser Affär hei huet wéi den zoustännegen Ëmweltminister, well - an ech wëll dass am Numm vun der grénger Fraktioun soen, där, déi haut hei sëtzt, awer och där, déi déi lescht Legislaturperiod hei souz; déi war jo och schonn domadder beschäftigt - ech wëll domadder expressément ënnersträichen, dass et hei reng ëm Ëmweltpolitik an Ëmweltschutzpolitik geet.

Et ass scho bemierkenswert, dass trotz deem dach awer kloren Intitulé, souwuel an der Direktiv wéi och hei am Projet de loi concernant l'évaluation des incidences (...) sur l'environnement, d'Regierungen - dës an déi virdrun - an déi concernéiert Ministeren a Ministère et fäerdeg bruecht hunn d'Verwaltungen vum Aménagement du Territoire a vun den Travaux publics mat der Ëmsetzung vun dëser Direktiv ze beoptragen.

(*M. Lucien Weiler reprend la Présidence*)

Méi kloer ka jo eigentlech en Titel net sinn, an awer ass den Ëmweltministère nëmmen „unter ferner liefen“ mat där Ëmsetzung beschäftigt gewiescht. A vläicht ass den Ëmweltministère och weinst dem Titel mam Projet de loi befaasst ginn. En ass dann och an deem Groupe interministériel vertrueden, deen notament säin Avis doriwwer ofgëtt, ob eng Impaktstudie gemaach gëtt oder net. A vläicht ass et och weinst dem Titel, dass d'Ëmweltkommissioun eng Kéier, an enger eenzeger Sitzung iwwert dëse Projet de loi informéiert ginn ass. A si war emol net

esou wäit komm oder zougeloss ginn, fir en Avis dozou ze schreiwen.

D'Form, wéi dëse Projet de loi behandelt ginn ass, wäert sécherlech och en Impakt hunn op de Fong a virun allem op déi praktesch Ëmsetzung vun den Impaktstudien, wéi se elo definéiert gi sinn. Et bleift ze hoffen, dass déi nächst Ëmweltministèren da vläicht och zugläch Bauteminister wäerte ginn, an notament d'Stroossebauverwaltung sech dann iergendwéini enger obligatorescher ekologescher Weiterbildung ënnerzéie misst. Esou gëtt et an dësem Projet de loi eng ganz Rei vu Kontradiktiounen tëschent dem Titel an der Manéier wéi dës Direktiv an nationaalt Recht ëmgesat gëtt.

Ech géif dann och gären e puer Remarqué maachen zu der Diskussioun an där dann éischter net zoustänneger Chamberskommissioun vun den Travaux publics zum Droit de recours bei den Tribunaux administratifs, an zwar iwwert de Choix, deen am Gesetz verankert gëtt iwwert de Recours en annulation, an do explizit de Recours en réformation ausschléisst.

E puer Memberen aus verschiddene Fraktiounen vun der Bautekommissioun haten och d'Bemierkung gemaach d'Juristen dach awer nach eng Kéier mat där Analys ze befaassen, ob e Recours en réformation net och eng adequat Méiglechkeet wär, mä wahrscheinlech huet de Stress, de Wénk vun der Facture vu Bréissel kommend, dozou bäigedroen, dass de Rapport awer huet missen ofgestëmmt ginn, an dass mer keng Zäit méi haten, fir dann nach eng Kéier mat den zoustännegen Juristen diskutéieren ze kënnen.

D'Erklärung vum Minister, dass et net ubruecht ass, dass e Gericht iwwer politesch Décisiounen eppes ze bauen entscheeden kann, kënnen mir definitiv net gëlle loosse. Do och, Här President, gi mir definitiv d'Gefill net lass, dass versicht ginn ass - aus wat fir enge Grënn och ëmmer - all potenzieller Schwieregkeet aus dem Wee ze goen an d'Diskussioun an den Accès zur Justice vum Public sech ausschliesslech wäerten op d'Form reduzéieren.

Här President, ech brauch lech bestëmmt net ze erkläre, dass e Recours en annulation sech net oder kaum mam Fong ausenarnersetzt, weder mam Bien-fondé nach mat der Opportunitéit vun enger Décisioun, ob eng Impaktstudie soll gemaach gi respektiv ob e Bauprojet oder kee Bauprojet realiséiert gëtt.

Duerfir ass dem Bauteminister säin Asaz den ëmweltbesuergten Associatiounen a Persounen entgéintzekommen an och en Droit de recours bei der Décisioun, ob eng Impaktstudie gemaach gëtt oder eben éischter net gemaach gëtt, dass heescht schonn zimlech vir am ganze Processus réaliséiert gëtt, der Saach hei praktesch wéineg gehollef. Eng Impaktstudie analyséiert d'Inzidenzen op d'Ëmwelt, vun zum Beispill engem Stroossebauprojet; an e Recours en annulation beschäftigt sech reng mat Prozedure vun engem bestëmmte Projet, dass heescht vum Bauprojet an definitiv net iwwert d'Inzidenzen vum Projet op eis Ëmwelt.

E Recours en réformation, zumindest op deem Niveau vun der Décisioun, ob eng Impaktstudie gemaach gëtt oder net, wier eigentlech déi eenzeg éierlech Méiglechkeet gewiescht e Projet op ekologesch Kritären hin ze analyséieren, dass heescht, d'Opportunitéit vun engem Projet ze analyséieren unhand vun ekologesche Kritären an doriwwer ze jugéieren, ob e Projet kann oder soll réaliséiert ginn.

Ech muss och heibanne soen, Här President, dass et fir eis dach awer onverständlech bleift a mir dass och héich irresponsabel fannen, dass d'Politik vun der Regierung an dësem Land nach ëmmer net verstanen huet, dass Ëmweltkritären ze considéréieren sinn, wéi all aner technesch Kritären. Eigentlech misst et dach ganz einfach ze verstoen an ëmzesetze sinn.

Et géif jo och kee Bauteminister op d'Iddi kommen eng Bréck do bauen ze loosse, wou de Buedem net dofir gëeegent ass, well physikalesch Kritären dass géife beweisen. Dass huet dann och näischt méi mat enger politescher Décisioun vun enger Regierung ze dinn, mä dass huet da reng mat poli-

tescher Verantwortung vun enger Regierung ze dinn. Hei geet et genau ëm déiselwecht Attitüd, just, amplaz datt mer physikalesch Kritären huelen, huele mer ekologisch Kritären.

Wann een net kann um Stade vun enger Décisioun decidéieren, ob misst eng Impaktstudie gemaach ginn, an dës Décisioun och esou um Verwaltungsgeriicht ka realiséiert ginn, nämlech iwwert de Wee vun engem Recours en réformation, da riskéiere mer - an dat ass och haut schonn hei gesot ginn - irréparabel falsch Décisiounen ze huelen. Da sinn déi Leit, déi e Recours en annulation maachen, gläichzestellen - ech polemiséieren elo e bëssen - mat engem Patient, deem d'Zänn wéi huet, deem awer da bei den Aendokter geschéckt gëtt.

Mir bedauern et zudéifst, datt an deem Projet de loi den Ëmweltvolet esou vill wéi méiglech versicht ginn ass an den Hannergrond ze drécken. Ech wëll lech och soen: Mech erstaunt, datt dann awer trotzdeem, wa mer hei iwwer Ëmweltkritäre schwätzen, de President vun der Travaux-publics-Kommission seet, datt mer mussen oppassen op engersäits d'Ëmweltneisancen an anersäits de Wuelstand. Mir denke bien au contraire, datt dat matenee geet, d'Nuisancë souwuel wéi de Wuelstand, an datt een net kann dat eent géint dat anert ausspillen. Et kann een och net déi Suen, déi eng Impaktstudie kascht, géint déi Suen, déi een dofir asetzt, ausenanersetzen. Ech denke wuel, datt dat alles zesummegeet.

Mir bedauern et och, datt schlussendlech herno am Projet de loi festgehal ginn ass, datt de Rapport vum Ministère ayant l'Aménagement du Territoire dans ses attributions et un comité interministériel dont la composition et l'organisation sont déterminées par règlement grand-ducal iwwert d'Opportunité decidéieren eng Impaktstudie ze maachen. Et ass also net den Ëmweltminister, deem eng Impaktstudie proposéiert iwwert d'Incidence vun der Ëmwelt, mä et ass den Innenminister, deem d'Regierung dann opkläert iwwert d'Opportunité eng Impaktstudie ze maache respektiv e Projet ze maachen. Den Ëmweltminister kann da gegebenefalls d'Mesure-compensatoires ausschaffen.

A wa mer net schonn een oder souguer méi traureg Prezidenzfäll hätte vun engem Stroossebauprojet, da kéinte mer der Regierung natierlech net esou séier e schlechte Wëllen ënnerstellen. Mir wëssen awer pertinemment wéi et der Ëmweltschutzpolitik, den Incidences sur le milieu naturel et humain, de Mesure-compensatoires, déi net déi vun haut sinn, Här Scheuer, well wann ech d'Nordstrooss kucken an d'Mesures compensatoires, dann huet dee Schnéi nach ze falen...

(Interruption)

...an och wéi et ëm verschidde Variante gaangen ass, a mat wat fir enger Nonchalance, souwuel a Saache Budgetpolitik, a Saachen Ëmweltpolitik a schlussendlech, wann ech d'Nordstrooss kucken, och a Saachen Aménagement-du-Territoires-Politik, dese Projet vu knapp 14 Kilometer Stroossebau gehandhaabt ginn ass, da gëtt et eis éierlech gesot ellen, wa mer gesi wien herno zoustänneg ass fir d'Ëmsetzung vun deem Projet de loi.

Da géif ech nach gär ganz kuerz op déi Eent-zu-eent-Ëmsetzung agoen, wou jo gesot ginn ass: Mir si souguer méi wäit gaangen. Bon, ech hunn lech och scho gesot, datt um Niveau vun der Impaktstudie an dem Droit de recours en annulation wahrscheinlech dat kee gréisseren Impakt wäert hunn.

Mä ech wëll awer och eng kuerz Remarque maachen iwwer eng Direktiv, déi iwwer zéng Kilometer Stroossebau schwätzt, wat souwuel gëllt fir Polen, Spuenien, Frankräich a wat och gëllt fir d'Lëtzebuurger Land. Ech wëll just eng Fro opstellen, ob et effektiv net eng Reflexioun weinstens derwärt gewiescht wär, fir eng Direktiv ze adaptéieren, géing ech emol soen, op d'Moosse vun eise Land. Well ech denken, datt zéng Kilometer Autobunn zum Beispill an eise Land eng ganz aner Inzidenz op de Milieu naturel et humain hu wéi zéng Kilometer Autobunn, déi vläicht duerch en anert Land ginn, wat vill méi grouss ass a wat net esou a Zones vertes agedeeelt ass, wéi mir et hei sinn.

Dës Direktiv stellt zum Beispill eng West-Tangente, déi manner wéi zéng Kilometer hält, mat engem Tram gläich, deem da soll duerch eng Stad fueren, wéi och mat enger Verduebelung vun enger Zuchlinn, déi da soll zum Beispill op Péiteng fueren. Dat alles gëtt op ee Level gestallt. Déi dräi Projeten zum Beispill kënnen eventuell le cas échéant enger Impaktstudie ënnerleien, mä sinn net obligatoresch enger Impaktstudie ze ënnerleeën. Dat fanne mir absolutement disproportionéiert.

Mir denken, datt do eng Chance verpasst ginn ass, fir d'Kilometer an d'Gréisst, déi an den Direktive virgi sinn, op d'Gréisst vun eise Land ze adaptéieren.

Mir wënschen deem Projet de loi, deem elo haut gestëmmt gëtt, wou eis Fraktioun sech och wäert aus deene Grënn, déi ech lech elo opgezielt hunn, enthalen, trotzdeem déi beschtméiglech Chance eppes ze maachen um Niveau vun der Ëmwelt an ze probéieren ee fir allemol déi Disproportion tëschent Stroossebauten a Schinnebauten ofzebauen. Mir hoffen, datt dee Projet de loi eis schlussendlech awer kann herno e bësselchen Hëllef bei allem, wat mer eigentlech un Hausaufgaben hei an deem Land nach ze maachen hunn am Sënn vun der Ëmwelt.

Ganz zum Schluss géif ech gären der Madame Andrich Merci soe fir hire Rapport. Si huet de Rapport kritt, well si nei an der Kommission war, a well, denken ech, awer jiddereen frou war, datt mer ee fonnt haten, fir sech dësen techneschen Dossier ze huelen. Ech fannen, si huet dat ganz flott gemaach.

Ech soen lech Merci.

» Plusieus voix.- Très bien!

» M. le Président.- Merci, Madame Loschetter. Als leschte Riedner ass den honorablen Här Mehlen ageschriwwen. Här Mehlen, Dir hutt d'Wuert.

» M. Robert Mehlen (ADR).- Merci, Här President. Ech wëll mech dem Merci gläich uschlëssen un d'Rapporteuse, déi eng excellent Aarbecht hei ofgelievert huet, déi eis och e relativ techneschen a komplexe Projet hei erkläert huet. Ech mengen, een, deem nogelauschert huet, dee weess zimlech am Detail ëm wat et geet. Duerfir wäert ech mech och hidden nach eng kéier dorop anzegoen. Ech wëll hei just an där awer relativ limitéierter Zäit e puer politesch Iwwerleeungen ustellen.

Ech wollt ufänken, Här President, et ass vläicht e bëssen ongewéinlech, mä wéi 1860 hei zu Lëtzebuerg decidéiert ginn ass, d'Land mat engem Eisebunnsnetz ze iwwerzeien, do huet nach keen dru geduecht, fir op d'Inzidenzen op d'Ëmwelt ze kucken an iwwer Kompenséierungsmoosnamen...

(Interruption)

...ze schwätzen. Do ass gebaut ginn. An an enger fir déi deemoleg Verhältnissen an déi deemoleg Moyenen, déi zur Verfügung stoungen, erstaunlech séierer Zäit war dat Eisebunnsnetz gebaut.

Haut si mer an enger anerer Zäit. Et ass entre-temps vill gebaut ginn. An et ass och richtig, datt ee sech muss Gedanken driwwer maachen, wat fir eng Infrastrukturen an Zukunft nach solle gebaut ginn. Ob se solle gebaut ginn, a wa mer d'Décisioun geholl hunn, datt se solle gebaut ginn, wéi mer se bauen, an datt mer se och esou bauen, datt se esou e mann wéi méiglech negativen Effekt op d'Ëmwelt hunn.

Et muss een och soen, datt mer e bëssen an där Beziung hannert dem Zuch hierlafen, well déi grouss Infrastrukturen, ganz besonnesch, wat Autobunnen ubelaangt, déi sollte gebaut sinn, déi si praktesch fäerdeg oder sinn amgaang fäerdeg gestallt ze ginn. Déi entspreche Gesetzer si gestëmmt an déi entspreche Kompenséierungsmoosname sinn och an deene Gesetzer dran.

» Une voix.- Theoretisch!

» M. Robert Mehlen (ADR).- Ech muss soen, ech hu menger Virriednerin gutt nogelauschert. Si huet hei vun de physikalesche Kritäre geschwat a gesot, et géing jo kengem afalen, eng Bréck do ze bauen, wou d'physikalesch Kritären et net géifen zouloossen. Dat ass richtig. An ech mengen, dat ass och eng exakt Wëssenschaft.

Mä wa mer bis an de Beräich vun der Ekologie ginn, da kënnen mer eis zwar am Kader vun enger Etüd virrechner loosse, wat fir een Impakt, datt de Bau vun där Strooss oder där Eisebunnsstreck oder deem Flughafen op d'Natur huet, mä et bleift awer dann dem Pouvoir politique iwwerlooss, fir ze jugéieren, ob hien déi Nuisancen a Kaf hält. Well et gëtt keen esou ee Bau, deem

net Nuisancen op d'Natur huet. Dat wär illusoresch ze mengen, et géif esou eppes ginn. An ech mengen, et wier och illusoresch fir ze mengen, et kënn een dat komplett kompenséieren. All Quadratmeter, däers si mer eis jo awer bewosst, dee mer zoubétonéieren, ass zoubétonéiert. An dee kréie mer net op iergendeng aner Manéier, et sief da mir géinge soss eppes ewechrapen, erëm eng kéier duerch e Quadratmeter Natur ersat.

Duerfir hunn ech och meng Bedenken, wat heiansdo ganz deier Renaturéierungsmoosnamen ubelaangt, déi als Kompenséierungsmoosname fir d'Nordstrooss virgesi sinn. Ech weess net, ob, wa mer am Kader vun der Nordstrooss - soe mer emol einfach iwwert den Daum, well e groussen Deel geet jo awer duerch de Buedem - 20 Hektar mat Makadam zoumaachen, ob mer dann dat kompenséiert kréien doduerch, datt mer am Uelzechtdall, wou Naturfläche sinn, wou Wise sinn a wou och Hecken dra wuessen, wa mer déi dann op eng kéier iwwerschwemmen an dann do Fräschen a Jinken zillen, ob dann e grouse Kompenséierungseffekt erreecht ass.

Wéi gesot, och dat ass eng Saach, iwwert déi ee kann diskutéieren a wat einfach am Ermessensberäich läit a wat keng exakt Wëssenschaft ass, contrairement zu deem, wat d'Physik hiergëtt, wann een eng Bréck baue wëllt.

lech schéngt et wichteg ze sinn, datt, wann een esou eppes realiséiert, an dat ass leider an der Vergaangenheet zu engem groussen Deel verpasst ginn, datt ee wierklech net nëmmen Etudes d'impact op enger spezieller Variant mécht, mä datt ee wierklech eng Etüd mécht iwwer verschidde Varianten, fir ze kucken, wat fir eng Variant dann elo déi ass, mat där mer der Natur am mannste Misär undoen.

Da muss een natierlech och erëm eng kéier, an do si mer als Législateur gefuerdert, d'Fro stelle vun der Verhältnisméissegkeet par rapport zu de Käschten.

An der Nordstrooss - ech mengen, do sinn der vill heibanne menger Meinung - ass ganz sécher net déi glécklechsten Décisioun geholl ginn. An ech menge mech erënneren ze kënnen, datt déi Diskussioun iwwert déi verschidde Varianten net déi Diskussioun war, déi et eigentlech hätt misse sinn en pleine connaissance de cause. Wat dozou féiert, datt mer haut heimlich, still und leise d'West-Variant dann awer iergendwéi probéieren hinzekréien, ouni datt dat elo als grouse Projet dobaussen dergestallt gëtt.

Datselwecht ass bei der Saarausbunn geschitt, wou et eng Nord-Variant ginn ass an eng Süd-Variant. Mä leider muss een och erëm eng kéier soen, sinn déi zwou Varianten net regelrecht zueneen a Konkurrenz gesat ginn an et ass net gekuckt ginn, wat dann déi eng Variant bewierkt a wat dann déi aner bewierkt. Och do sinn am Ministère d'Weihe virgestallt ginn, an de Misär huet eis jo duerno ageholl.

Ech deelen net alles, wat virdru gesot ginn ass, well et muss een d'Virgeschicht kennen, fir dat ze verstoen, wat sech do um Terrain de Moment ofspillt. Dat kënn och net ganz vun näischt. A wann een do no där richteger Manéier virgaange wär, a mer hätten och deemools eis Législatioun esou an der Rei gehat, wéi dat hätt solle sinn, da wär eis wahrscheinlech en Deel dovunner erspuert bliwwen.

Här President, ech wollt nach eng grundsätzlech Iwwerleeung hannendrunhänken, an dat ass déi, datt den Ëmweltschutz op där enger Säit, an d'ekonomesch Entwécklung op där anerer Säit, hei am Land natierlech ëmmer, egal wéi mer probéieren déi zwou Notiounen mateneen ze conciliéieren, wäerten am Widdersproch zueneen bleiwen. An do stellt sech d'Fro vun der weiderer ekonomescher an demographescher Entwécklung vun deem Land.

Wa mer stramm esou viruginn op de 700.000-Awunner-Stat oder nach vläicht doriwwer eraus, dann ass et evident, datt mer nach weider Infrastrukture brauchen. An ech wëll an deem Zesammenhang un e legendären Aussproch vum Statsminister erënneren, dee gesot huet: „Dese staarke Wuesstem, dee mer all déi Joren elo haten, generéiert just esou vill Räichtum, fir hannendrun d'Folgekäschten ze finanzéieren.“

Wann dat de Fall ass, da muss mer eis och Iwwerleeungen driwwer maachen, wéi mer dat Land hei an Zukunft wëllen entwéckelen, well dovunner - wéi gesot nach eng kéier - hänkt dann och de Besoin vun de groussen Infrastrukturen of.

Här President, déi Remarquë gemaach, wëll ech mäin Discours ofschlësse mat dem Accord vun eiser Fraktioun. Et kann een iwwer eenzel Detailer an deem Projet anerer Meinung sinn, mä am grouse Ganze fanne

mir, datt et e gudde Projet ass, an dofir wäerte mer en och stëmmen.

Ech soen lech Merci.

» Une voix.- Très bien.

» M. le Président.- Merci, Här Mehlen. D'Wuert huet elo d'Regierung, den Här Minister Claude Wiseler.

» M. Claude Wiseler, Ministre des Travaux publics.- Merci, Här President. Ech wëll och ufänken andeem ech der Madame Andrich villmoos Merci soen. Ech weess elo net, ob ech soll nom Här Scheuer sengen Ausführungen der Rapporteuse oder der Rapporteuse Merci soen. Als fréiere Franséischproff war et fir mech nach ëmmer d'Rapporteuse, mä der Madame Andrich villmoos Merci.

Si huet dat ganz gutt gemaach. Et war keng einfach Aarbecht, well et e schwéieren Text war, deem och schonn eng ganz laang Geschicht huet. Et ass virdru rappeliert ginn, eng Direktiv, déi 1997 ugehall ginn ass, wou den Dépôt vum Gesetzestext 2003 no villen Diskussiounen gemaach ginn ass, wou den Avis vum Conseil d'État 2005 komm ass an duerno nach zwee supplémentaire Avisé mat all deene juristeschen, techneschen Diskussiounen, déi dat beinhalt huet.

Well eng Rei Froen hei gestallt gi sinn, wollt ech am Fong kuerz ufänken, andeem ech nach eng kéier déi néng Punkte rappeliéieren, déi d'Direktiv eis am Fong gefrot huet ëmzesetzen. An déi Punkte weisen eis am Fong, wat d'Basis ass vun där mer ausginn a wat mer en fin de compte just hätte misse maachen.

Den éischte Punkt ass, datt déi Direktiv engem am Fong ganz einfach zwou Lëschte gëtt. Déi éischt Lëscht ass déi vun deene Projeten, déi d'office mussen enger Evaluatioun ënnerleien. Déi zweet Lëscht beinhalt déi Projeten, déi kënnen, mä net mussen enger Evaluatioun ënnerleien, déi nëmmen enger Evaluatioun mussen ënnerleien, wa bewise gëtt, no enger Rei Kritären, déi dann och an der Direktiv an der Annex stinn, datt se notabel Inzidenzen an alle Fäll op d'Ëmwelt kënnen hunn.

Den zweete Punkt an där Direktiv ass, datt déi Direktiv obligéiert eng Procédure d'évaluation an eng Procédure d'autorisation ze fixéieren, wat d'Inzidenzen op d'Ëmwelt, mä awer och wat d'Inzidenzen op d'Sécherheet ugin.

Den drëtten Punkt ass, datt de Maître d'ouvrage, dat heescht deem, dee baut, obligéiert ass eng Rei Informatiounen virum Bau hierzustellen an och weiderzeginn.

De véierte Punkt ass, datt ee bei enger ganzer Rei gréisser Projeten obligéiert ass, wann ee seng Choixen a seng Décisiounen mécht, dat net eleng einfach esou ze maachen, mä dat am Fong an Alternativë virzeleeën an iwwer Alternativen ze diskutéieren, notamment och iwwert d'Alternativ näischt ze maachen; dat, wat een d'Nullvariant nennt.

De fënnefte Punkt ass, datt déi Autoritéiten, déi och nach concernéiert sinn, zum Beispill d'Gemengen, an där ganzer Prozedur mussen d'Méiglechkeet kréien, fir hir Meinung ze soen.

De sechste Punkt ass, datt d'Leit dobaussen, de Public, mussen informéiert ginn, an dat eier d'Autorisatioun ausgestallt gëtt.

De siwente Punkt - dovun ass haut net geschwat ginn an deem ass awer fir Lëtzebuerg och net onwichtig - ass, datt mer mussen virgesinn, datt bei Projeten, déi grenziwwerschreidend sinn, sech op der Grenz befannen, och eng zwëscheestaatlech Consultatioun stattfënnt an datt déi eenzel State mussen am Kader vun hire Procédures d'autorisation deem anere Stat déi notwendeg Informatiounen, déi si gesammelt hunn, och zur Verfügung stellen, fir d'Décisiounen ze huelen.

Een néngte Punkt ass deem, datt de Public muss informéiert ginn iwwert d'Konditiounen an d'Modalitéiten an där eng Décisioun geholl ginn ass. Dat ass am Fong dat, wat hei an der Direktiv steet, an dat ass am Fong dat, wat mer gefrot gi waren ëmzesetzen.

Nodeems déi Zilsetzung kloer ass, wëll ech op eng Rei Diskussiounen agoen, déi elo hei évoquéiert gi sinn.

Mir haten eng Diskussioun virun enger Rei: véier, fënnef Joer. Fir d'éischt emol eng mam Conseil d'État, dee gesot huet: Mä et wär gradesou gutt, mir géingen alles dat, wat Dir an deemem Text elo wëllt maachen am Kader vun den Établissements classés, zesammen an een Text ëmsetzen, well et gutt ass, wa mer juristeschen een Text mat enger ganzer Prozedur dran hunn, deem eis am Fong déi Autorisationsprozedur gemeinsam beschreift an dohinnerstellt.

Mardi,
30 janvier 2007

Do huet d'Regierung sengerzäit eng Rei Argumenter ugefouert, firwat dat an den Ae vun der Regierung net sënnvoll wär.

Dat éischt Argument huet geheescht, dass d'Décisioun vum Bau vun deene groussen öffentlechen Transportstrukturen dann zu engem groussen Deel an der Hand vun der Gemenge géinge leien an do misst opgepasst ginn, dass an deenen eenzelne Gemengen och déi Pläng richteg klasséiert géife ginn; dass wär mat 118 PAGen net evident gewiescht.

Dat Zweet war, dass et am Fong eng Démarche war, déi anescht sollt gemaach ginn. Hei ass nämlech gesot ginn, contrairement zu deem, wat an den Établissements classés steet, dass ee sollt eng Consultation publique maachen an engem ganz fréie Stadium, an zwar dann, wann et nach méiglech ass fir dee ganze Projet ze reorientéieren; ganz anescht wéi bei den Établissements classés, wou dat eben net de Fall ass a wou et méi spéit geschitt, dann, wann de Projet scho ganz ausgeschafft ginn ass an zur Autorisation virläit.

Dat drëtt Argument war, dass et e ganz aneren Typ vu Planifikatioun war. D'Établissements classés sinn a sech Gebaier oder Chantieren, déi an enger ganzer Schlussprozedur erauskommen, klasséiert ginn, während mer hei och am Kader vum IVL wollten d'Méiglechkeet ginn, fir d'Définitioun vu Korridoren ze maachen, vläicht scho wäit eier de Projet an der Bau kënnt, dass ee kann am Kader vu Plans sectoriels och Tracé festleeën.

Dat véiert Argument war, dass, well och der Conseil d'État akzeptéiert huet, dass een a Konformitéit vun den Dispositiounen, notamment vun der Konvention vun Aarhus, sollt sinn, wou am Stade précoce vun der Planifikatioun den Avis du public mat den Alternativen sollt kënne gefrot ginn, wou d'Alternativen also nach eng reell Diskussioun wäeren, also net nëmmen iwwer méiglech Kompensatiounen sollt diskutéiert ginn, mä och iwwer Alternativen.

Meng Konklusioun och doranner war, dass et sech am Fong an deem enge wéi an deem aneren Dossier ëm verschiddenen Zorte vun Approchen, och ëm verschiddenen Zorte vu Problemer géing handeln, déi een also noutgedronge besser hätt anescht unzefänken an hinnen eng aner Prozedur ze ginn. Dofir war et och a mengen Ae keng wesentlech Diskussioun, ob mer hei een oder zwee Texter géingen oder sollte maachen.

Déi zweet Diskussioun, déi haut ugeschwat ginn ass, ass déi zwëschen op där enger Säit dem Ministère des Travaux publics an op där anerer Säit dem Ëmweltministère.

Ech soen och ganz gär fir d'éischt, dass déi Fro do, wat elo der Choix vun der Kommissioun ugeet an där se an der Chamber traitéiert ginn ass, ënnert der Responsabilitéit selbstverständlech vun der Regierung läit, mä dass awer dee Choix, dass der Ministère des Travaux publics deem Text hei gemaach huet, sécher emol ganz am Ufank e Choix war, deem aus historiesche Grënn eraus komm ass, well d'Transpositioun vun där virreger Direktiv, der 85/337/CEE, déi am Gesetz vum Fonds des routes ëmgësat ginn ass, och sengerzäit vum Ministère des Travaux publics gemaach ginn ass an hei déi Kompetenz also weider aus historiesche Grënn esou gedroen ass. Dass ass elo déi formell Saach.

An da soen ech awer inhaltlech, dass déi Aart a Weis, wéi deem Text hei virbereet ginn ass a wéi déi Aarbechten haaptsächlech an deene leschten zwee, dräi Joer, wou ech et ka jugéieren, gemaach gi sinn, dass déi Zesummenaarbecht, déi mer an deem Aarbechtsgrupp, dee säit 2002 existéiert huet, wou d'Travaux publics, den Transport, d'Ëmwelt an den Intérieur - den Deel vum Aménagement du Territoire - zesummege-schafft hunn a wou all déi Décisiounen, an alles, wat an deem Text hei steet, awer aus enger gemeinsamer Fieder komm ass, dass een net do ka soen, dat eent oder dat anert wär benodelegt oder bevirdeelegt ginn.

Mir hunn hei probéiert eng équilibréiert Aarbecht ze maachen, déi déi verschiddenen Departementer an déi verschiddenen Zilsetzungen, déi d'Regierung sech gëtt, fir déi an en Text eranzebréngen, fir do am Praktesch weiderzekommen, a fir och en Text dohinnerzeleeën, deem deenen engen an deenen aneren Nécessitéite géif Rechnung droen. Mir hunn eis eng Aarbechtsaart a -weis ginn, déi sënnvoll a logesch ass.

Ech wëll awer nach eng kéier déi fundamental Équilibere vun deem Text hei duerstellen, well et ass jo d'Resultat, wat zielt, an net deem, deem elo federführend an deem Text war; mä fir sech d'Fro ze stellen: Wat ass dann an deem Text do erauskomm? Da wëll ech soen, dass mer déi Équiliberen, wa mer se eng kéier kucken, da muss ee soen,

dass et jo evident ass, dass op där enger Säit d'Travaux publics oder den Transport, deemno wat fir eng Infrastruktur et dann eben ass, d'Maîtres d'oeuvre sinn. Dass ass jo net contestéiert; dass sinn déi Ministère, déi bauen.

Wat d'Prozedur ugeet, hu mer drop gehalen, dass et ebe just net déi zwee Ministère, déi bauen, sinn, déi och responsabel sollte fir d'Prozedur sinn, mä dass dat sollt en anere Ministère sinn. Duerfir ass do der Ministère de l'Aménagement du Territoire geholl ginn, deem op Basis vun Notices d'impact, déi ee schonn an engem ganz fréie Stadium zur Verfügung gestallt kritt, dann och sollt der Regierung - an net eleng décidéieren, mä da sollt der Regierung - proposéieren, ob Jo oder Nee bei verschiddene Projeten, wou et net souwiso obligatoresch ass, esou eng Etüde gemaach ginn.

Déi Étude d'impact comparative gëtt dann och vum Ministère de l'Aménagement du Territoire gemaach, net vum Maître d'œuvre, net vum Bauminister, net vum Travaux-publics-Ministère. An et kommen nach eng Rei Études d'impact détaillées dobäi, déi da vun deenen anere Ministère, ënnert deenen hirer Tutelle an hirer Regie, gemaach ginn. Dass ass den Ëmweltministère, wat den Environnement humain ugeet a wat den Environnement tout court ugeet.

Déi Etüden, déi zu deene wichtigsten Deeler vun deem Dossier gehéieren, ginn evidenterweis ënnert der Tutelle vum Ëmweltministère hiergestallt. Et ass och den Ëmweltministère, deem an deem ganze Kontext hei d'Définitioun vum de Mesures compensatoires mécht. D'Fixation vum Tracé, wat fir een definitiven Tracé bäibehale gëtt, gëtt och vun der Regierung geholl op Rapport vum Ëmweltministère. Dobäi kënnt nach, dass d'Informatioun vum Public a vum Bau selbstverständlech vum Transport- a vum Bauministère gemaach gëtt, wat jo an der Logik vun der Saach ass.

Wann een dat Ganzt kuckt, wann een also déi ganz Prozedur vu vir bis hinnen eng kéier duercheet a wann ee gesäit, wien a wat fir engem Moment vun där Prozedur do muss agraifen, da mengen ech kann een awer soen, dass mer hei eng Prozedur geschaf hunn, wou dat, wat ech „checks and balances“ géif nennen, vun deenen engen a vun deenen aneren - vun deenen, déi bauen, vun deenen, déi et analyséieren, vun deenen, déi d'Etüde maachen, vun deenen, déi d'Décisioun duerno proposéieren an huelen - awer engem Konzept entsprécht, wou all déi verschidde Facetten, déi bei den öffentlechen Infrastrukture sinn, dann, wann et grouss sinn, dann, wann et wichtiger sinn, müssen, fir eng Décisioun ze huelen, erafléissen, dass dat awer hei ofgeséichert ass.

Déi aner Fro, an dofir hunn ech virdu gesot, wat d'Direktiv eis an der Prinzipien a sech operluecht hätt; an ech wëll soen, dass mer am Fong schonn déi ganzen Zäit an deene leschte Joren nach eng Prozedur tëschen deenen eenzelne Ministère huten, fir eis an där leschter Zäit déi grouss Projeten autoriséieren ze loosser, déi duerchaus scho fonctionnéiert huet an déi duerchaus scho Realitéit war. Mir hu probéiert alles dat, wat an der Direktiv hei stoung, och esou ëmzesetzen, dass mer déi Prozedur konnte bäibehalen an ausbauen, well déi Prozedur, déi mer elo huten, och schonn zu engem Deel méi wäit gaangen ass wéi dat wat d'Direktiv eis virgeschloen huet.

Esou seet zum Beispill d'Direktiv ganz einfach, dass d'États membres „déterminent si le projet doit être soumis à une évaluation conformément aux articles 5 à 10“. Et ass natierlech d'Fro: Wéi determinéiert een dat? Dofir hu mer gemengt, dass déi Missioun vun engem interministerielle Grupp misst determinéiert ginn, wou all déi verschidde Ministère sollten drasetzen. An dat war dee Grupp, deem dann och scho säit 2000 age-sat ginn ass, dee fonctionnéiert.

Eppes anescht, dass ass, dass mer eng ganz Rei spezifesch Etappe virginn hunn, dass zum Beispill eng vun deenen Etappen déi ass, dass der Ministère de l'Aménagement du Territoire och seng Plaz dran huet, an dass och hie mat an déi Diskussioun erakënt. D'Direktiv seet just «une esquisse des principales solutions de substitution qui ont été examinées par le maître de l'ouvrage et une indication des principales raisons de son choix, eu égard aux effets sur l'environnement». Dass ass dat, wat mer am Fong gefrot ginn. Wann een awer elo kuckt, wat mir an den Text drasetzen, da muss ech soen, ass dat awer vill méi konsequent a mengen Aen a vill méi logesch wéi dee Minimum, dee mer gefrot gi waren an den Direktiven.

En drëtten Punkt wier nach ervirzehiewen, dass ass deem, dass d'Direktiv am Fong ganz einfach seet, dass d'Mesures compensatoires ugeet, dass «une description des

mesures envisagées pour éviter, réduire et, si possible, compenser les effets négatifs importants du projet sur l'environnement» ze liwwere wär. Mir soen awer hei am Gesetz am Artikel 11: «Les mesures compensatoires qui font partie intégrante du projet, doivent être reprises dans le plan parcellaire des terrains à inclure et sont déclarées d'utilité publique.» Och do ass ganz kloer, wat mer maachen, wéi mer et maachen a wéi wäit mer ginn.

An dat hätt och nach net, wa mer e strikte Minimum hei vun der Direktiv gemaach hätten, tel quel misse esou prezis am Gesetz drastoen. Dofir mengen ech, dass mer déi Aarbecht, déi mer eis gemaach hunn, déi Prozedur, déi mer eis hei gemeinsam ginn hunn, an déi och schonn ugewannt gëtt, awer dobauss kënne weisen.

Dann d'Fro, d'Obligatioun vun den Impaktstudien, déi jo och contestéiert ginn ass vun der Madame Loschetter dobaussen. Ech wëll just soen, dass dee leschten Amendement, dee mer gemeinsam an der Chamberskommissioun gemaach hunn, awer kloer stellt, dass bei deene Projeten, déi net obligatoresch enger Direktiv ënnerleien, et awer net einfach esou ass, dass een elo kann egal wéi decidéieren, ob oder ob net esou eng komparativ Studie da gemaach gëtt, mä dass et muss sinn.

Dee leschten Amendement preziséiert dat ganz kloer, obwuel mir och gemengt hunn, dass et virdu schonn dragestanen hätt. Mä fir keng Diskussioun ze kréien, hu mer et nach méi prezis kloer gestallt, dass déi Décisioun no prezise Kritären - esou wéi se an der Annex stinn, „incidences notables sur l'environnement“ - festzestellen wär, och wann der Projet méi kleng wär, dass dann awer esou eng Etüd gemaach géif ginn.

Schon eleng géint déi prezis Décisioun, wa géif gesot ginn et bräicht keng esou eng Etüd gemaach ze ginn, ass schonn an deem Moment direkt eng Recoursméiglechkeet an deem heiten Text virginn, dass scho kann, wann ee mat der Décisioun, keng ze maachen, net d'accord ass, e Recours um Gericht gemaach ginn. D'Gericht kann déi Décisioun annulléieren. A wa se annulléiert gëtt, ass et nu jo awer ganz kloer wat dat heescht.

Sou! Ech wëll also soen, dass mer do awer och relativ kloer an däitlech Saache gemaach hunn.

Wat d'Recoursméiglechkeeten ugeet an déi Diskussioun iwwert d'Recours en annulation an d'Recours en réformation, esou wëll ech emol fir d'éischt soen, dass déi Convention d'Aarhus, déi jo hei ganz vill zitéiert ginn ass, néierens an a kengem Moment virgessäit, dass d'ergendwou e Recours en réformation misst gemaach ginn. Do steet dran, dass d'Possibilitéit muss existéieren de contester «devant une instance judiciaire (...) la légalité, quant au fond et à la procédure (...)». Dass ass dat, wat d'Convention d'Aarhus hei virgessäit. Dofir ass natierlech de Recours en annulation dat, wat absolut suffisant ass, fir deem do Rechnung ze droen.

Da wëll ech awer och soen, dass der Recours en réformation am Fong, notamment an enger Prozedur, wou mer mat Alternativen schaffen a wou eng Rei Alternativen um Dësch leien, jo awer dem Riichter d'Méiglechkeet géif ginn zwëschen dräi, véier, fënnf Alternativen, déi proposéiert wäeren, dann eng Décisioun ze huelen, an ech considéieren awer, dass dat nu wierklech eng Saach vun der Politik, vun der Regierung a vun der Chamber ass, fir eng eminent politesch Décisioun zwëschen Alternativen ze huelen. Dofir mengen ech, dass der Recours en annulation an deem Fall dee richtegen ass. An dofir hu mer och drop gehalen, fir et dobäi ze loosser.

Mir hunn och déi zwou Etappen aus deem Grond agefouert, fir am Fong Rechtssécherheet ze ginn: Eischstens, d'Recoursméiglechkeet, wann da gesot gëtt et misst keng Etüd d'impact ginn - dat hunn ech scho virdu gesot -; an zweetens nach eng kéier déi Recoursméiglechkeet, wann déi décisiv an déi definitiv Décisioun geholl ass, fir dann do och nach eng kéier Recours ze huelen an déi Décisioun och nach eng kéier a Fro ze stellen.

Ech weess net, Här Scheuer, ob dat hei elo d'Krénung ass an ob ech haut den Owend glécklech soll sinn. Ech si just frou haut den Owend, dass mer deem Text hei duerch hunn.

(Interruption)

An eis sinn haaptsächlech frou, dass mer eis heimadder kënnen eng Prozedur ginn, wou ee Rechtsweg kloer ass, wou mer wesse wéi mer déi Projeten do sollen duerchféieren a bis zum Schluss bréngen a wou ech och mengen, dass mer hei weiderkomme mat enger Prozedur, déi effikass ass an déi awer dem Naturschutz an dem Aména-

gement du Territoire Rechnung dréit, deene mer och wëlle bei esou wichtigen Décisiounen Rechnung droen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

» M. le Président.- Merci, Här Minister. Domadder si mer um Enn vun der Debatt ukomm. Mir kommen elo zum Vote iwwert de Projet de loi 5198.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi ass ugehall mat 52 Jo-Stëmmen, bei 7 Abstentionen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par M. Laurent Mosar), M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer (par Mme Martine Stein-Mergen), Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen (par M. Marcel Oberweis), Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol (par M. Roger Negri), M. Fernand Diederich, Mme Lydia Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. John Castegnaro), Mme Lydia Mutsch (par M. Alex Bodry), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz (par M. Romain Schneider);

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xavier Bettel), Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger, Alexandre Krieps (par Mme Colette Flesch), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

Se sont abstenus: MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox (par M. Claude Adam) et Mme Viviane Loschetter.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Mir kommen elo zum leschte Punkt vun eise Ordre du jour, zum Projet 5446, enger Ofännerung vun der Konvention vun Espoo. D'Wuert huet elo der Rapporteur, den honorabelen Här Negri. Et sinn agedroen: den Här Oberweis, den Här Calmes an den Här Gira.

10. 5446 - Projet de loi portant approbation du deuxième Amendement à la Convention sur l'évaluation de l'impact sur l'environnement dans un contexte transfrontière, signée à Espoo (Finlande) le 25 février 1991, adopté à la troisième réunion des Parties à la Convention, tenue à Cavtat (Croatie) du 1er au 4 juin 2004 (Décision III/7)

Rapport de la Commission de l'Environnement

» M. Roger Negri (LSAP), rapporteur.- Merci, Här President. Här President, Dir Häre Ministeren, Dir Dammen an Dir Hären, hätt sengerzäit, wéi d'Atomzentral vu Cattenom gebaut ginn ass, d'Espoo-Konvention scho bestanen, dann hätte mir als Lëtzeburger Land bei engem Projet, deem esou no un eis Grenz gebaut ginn ass, jo, dann hätte mer eis um internationale Plang mat adequate juristesche Moyaen besser géint Cattenom wiere kënnen.

Den Objet vun der Espoo-Konvention ass, den Impakt op d'Ëmwelt vu bestëmmten festgeluechte Projeten ze evaluéieren, déi e grenziwwerschreidende Kontext hunn.